

Het Actieplatform van Beijing

Het Actieplatform dat in 1995 in Beijing werd aangenomen bepaalt 12 prioritaire actiedomeinen die bijzondere aandacht en actie vereisen van de internationale gemeenschap, de regering en het middenveld. Elk van deze 12 domeinen bevat duidelijke geformuleerde aanbevelingen en doelstellingen. Door het aannemen van dit uitgebreide actieprogramma hebben de onderschrijvende regeringen zich verbonden tot concrete actie om de situatie van vrouwen te verbeteren.

Hierna vindt u een korte voorstelling van elk van de 12 prioritaire actiedomeinen die tijdens de Conferentie van Beijing bepaald werden.

De 12 interventiedomeinen:

1. Vrouwen en armoede

Vrouwen vormen de grote meerderheid van het anderhalf miljard mensen die momenteel met 1 dollar of minder per dag moeten leven. Deze tendens van de "feminisering van de armoede" is de laatste jaren nog toegenomen. De erkenning door de regeringen van de vrouwelijke dimensie van de armoede is een van de grote verwezenlijkingen van de Conferentie van Peking. Deze erkenning is immers een noodzakelijke voorwaarde voor het bepalen en uitvoeren van een doeltreffend armoedebestrijdingsbeleid dat rekening houdt met de basisbehoeften maar ook met het gebrek aan kansen en mogelijkheden waarvan vrouwen al te vaak het slachtoffer zijn.

2. Vrouwen en onderwijs

Onderwijs is nauw verbonden met sociale en economische vooruitgang. Ondanks een sterke vooruitgang in verschillende regio's in de wereld is de toegang van vrouwen tot onderwijs en hun plaats in de leerstructuren nog steeds beperkter dan die van mannen. Volgens het statistisch jaarboek van UNESCO bestaat de meerderheid van de analfabeten nog steeds overal uit vrouwen. De lage scholingsgraad van vrouwen, de seksistische stereotypen die vrouwen verhinderen om bepaalde opleidingen te volgen of aangevatte studiecycli tot het einde te volgen zijn ook problemen die rechtstreeks aangepakt worden in het Pekingplatform.

3. Vrouwen en gezondheid

De Conferentie van Peking erkende het recht van vrouwen op een goede mentale en lichamelijke gezondheid. Er werd in het bijzonder de nadruk gelegd op de noodzaak om vrouwen en meisjes een universele toegang tot een aangepaste, toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg te waarborgen. Zowel om economische als culturele redenen hebben vrouwen en meisjes immers vaak een beperktere toegang tot de gezondheidszorg dan jongens en mannen, vooral in de ontwikkelingslanden. De risico's die verband houden met de levensomstandigheden (armoede, ondervoeding, geweld, isolement, stress...), het gebrek aan gynaecologische en reproductieve zorgen of het gebrek aan informatie (HIV, SOA, ...) hebben vaak zeer negatieve gevolgen voor de gezondheid van vrouwen.

4. Geweld tegen vrouwen

Een groot aantal vrouwen zijn het slachtoffer van geweld en de vormen ervan zijn zeer gevarieerd: van huiselijk geweld (zonder twijfel de vaakst voorkomende vorm van geweld waaronder vrouwen te lijden hebben), geweld in gewapende conflicten, internationale mensenhandel (die grote winsten oplevert voor de georganiseerde

misdaad) tot eremoorden en de infanticide van meisjes of genitale verminking (gebaseerd op de controle van de seksualiteit). Het geweld op vrouwen werd dus geïdentificeerd als een van de 12 kritieke domeinen die bijzondere aandacht vereisen van de regeringen, de internationale gemeenschap en het maatschappelijk middenveld.

5. Vrouwen en gewapende conflicten

Gewapende conflicten hebben de neiging om steeds meer slachtoffers te maken onder de burgerbevolking. Bij die burgerslachtoffers worden vrouwen en meisjes in het bijzonder geraakt: de toevlucht tot verkrachting als oorlogstactiek, seksuele slavernij, gedwongen zwangerschap en sterilisatie zijn enkele van de gewelddaden waarvan vrouwen in gewapende conflicten het slachtoffer zijn. Daarnaast zijn vrouwen zeer vaak niet betrokken bij vredesgesprekken, niettegenstaande ze vaak een constructieve en verzoenende rol spelen bij conflicten. Naast de strijd tegen het geweld waarvan vrouwen het slachtoffer zijn, dringt het punt 5 van het Actieprogramma van Peking dus aan op het betrekken van vrouwen bij conflictregelingsprocessen.

6. Vrouwen en economie

Hoewel de aanwezigheid van vrouwen op de arbeidsmarkt in de loop van de laatste decennia verbeterd is, zijn de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen inzake loon en arbeidsvoorwaarden nog niet verdwenen. De toegang van vrouwen tot bepaalde beroepen en hogere hiërarchische niveaus blijft vaak moeilijk. De vooroordelen in de onderwijs- en opleidingsdomeinen, de moeilijkheden bij het combineren van arbeid en privé-leven of bij het verwerven van eigendom zijn hinderpalen die ook de economische onafhankelijkheid van vrouwen in de weg staan. Het is in dit kader dat de economische ongelijkheden tussen mannen en vrouwen bij de Conferentie van Peking als een van de 12 prioritaire actiedomeinen werden bepaald.

7. Zeggenschap en besluitvorming

In het algemeen blijft de aanwezigheid van vrouwen in nationale parlementen en regeringen beperkt en is slechts zelden in overeenstemming met hun aanwezigheid in de maatschappij. De bekommernissen van vrouwen worden slechts zelden in overweging genomen en hun deelname aan de politieke besluitvorming is in het algemeen van weinig belang. Het Actieprogramma van Peking definieert twee strategische doelstellingen in het kader van dit interventiedomein: de toegang van vrouwen tot de plaatsen van de macht verbeteren en hun capaciteiten versterken opdat ze op actieve wijze zouden kunnen deelnemen aan de politieke besluitvorming.

8. Institutionele mechanismen voor de verbetering van de positie van de vrouw

De invoering en versterking van nationale institutionele mechanismen om ervoor te zorgen dat er rekening wordt gehouden met de genderdimensie in overheidsmateries is een van de doelstellingen van het Actieplatform van Peking. Deze institutionele mechanismen hebben als missie om erover te waken dat de gelijkheid van vrouwen en mannen systematisch geïntegreerd wordt in het denkproces rond de definitie, de uitvoering en de evaluatie van alle nationale beleidslijnen (gender mainstreaming). Voor deze doelstelling moet er in het bijzonder gewerkt worden aan een mentaliteitsverandering om de wetgeving en werkmethodes te laten evolueren.

9. Mensenrechten van vrouwen

Het niet respecteren van de mensenrechten van vrouwen is een van de 12 kritieke domeinen die een vastberaden actie van de regeringen en de internationale gemeenschap nodig hebben. In dit kader roept het Actieprogramma van Peking op tot de toepassing van alle internationale mensenrechteninstrumenten, in het bijzonder het

Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW). Het benadrukt de noodzaak van het waarborgen van de gelijkheid en de non-discriminatie, zowel in de wet als in de feiten en wenst dat er acties zouden worden genomen om vrouwen meer kennis te geven over hun rechten.

10. Vrouwen en media

Het thema 'vrouwen en media' is een van de prioritaire actiedomeinen van de Conferentie van Peking in 1995. De verspreiding van negatieve en/of vernederende beelden van vrouwen en de ongelijke toegang van vrouwen en mannen tot de informatietechnologieën bepaalden de identificatie van dit interventiedomein. Hoewel de in 1995 geïdentificeerde problemen nog steeds actueel blijven werd er op meerdere niveaus vooruitgang geboekt: de aanwezigheid van vrouwen in hogere posities in mediaorganisaties, de ontwikkeling van media voor vrouwen, de gevoelige stijging van het aantal vrouwelijke internauten en de betere behandeling van kwesties die vrouwen aanbelangen.

11. Vrouwen en milieu

In een groot aantal landen spelen de vrouwen een bijzonder belangrijke rol bij het aannemen van consumptie- en productiepatronen en het beheer van de natuurlijke hulpbronnen. De participatie van vrouwen aan het bepalen, de uitvoering en de evaluatie van het milieubeleid blijft echter beperkt. Het Actieprogramma dat in 1995 in Peking werd aangenomen onderstreept de noodzaak van het versterken van de deelname van vrouwen aan de besluitvorming inzake het milieu, de integratie van de noden, bekommernissen en meningen van vrouwen in het beleid met betrekking tot duurzame ontwikkeling en het versterken van de evaluatie van de impact van het milieubeleid op vrouwen.

12. Meisjes

De beperkte toegang van meisjes tot onderwijs, de grote werklast die zij moeten dragen, de ondervoeding waarvan zij de voornaamste slachtoffers zijn en de verschillende vormen van geweld die zij al te vaak ondergaan zijn de gevolgen van een sociaal statuut dat in het algemeen slechter is dan dat van jongens. Door deze vaststelling die in vele ontwikkelde en ontwikkelingslanden van toepassing is, de voortdurende discriminerende gedragingen ten opzichte van jonge meisjes en de schending van hun fundamentele rechten werden ze bij de Conferentie die in 1995 in Peking werd gehouden als een van de 12 prioritaire interventiedomeinen geïdentificeerd.